

РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АГЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ

Постановка проблеми та її зв'язок із науковими та практичними завданнями. На теперешній день успішним напрямом сучасного бізнесу в Україні є туризм. На сферу туризму припадає близько 12 % від світового валового продукту, понад 30 % від обсягів світової торгівлі послугами та 11 % від світових споживчих витрат, 7 % від загального обсягу інвестицій та 5 % від усіх податкових надходжень [5, с. 210-211]. Україна має усі необхідні компоненти для розвитку туристичної галузі. Відповідно до даних Всесвітньої організації туризму наша держава посідає сьоме місце за кількістю відвідувань щороку. Туризм стає важливим соціальним і політичним явищем. «Створення нового іміджу українського турпродукту, конкурентоспроможного в нашій державі та за кордоном, комплексний підхід до розвитку туризму, підтримка розвитку малого та середнього бізнесу у туристичній сфері, зумовили неухильне зростання кількості туристів та обсягів наданих їм послуг» [6].

Про підтримку розвитку туристичної інфраструктури свідчить Постанова Кабінету Міністрів України №707 від 29 червня 2011 р. «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 роках» [2].

Аналіз основних досліджень і публікацій з проблеми. Світовий досвід підготовки фахівців туристичної галузі вивчали А. Охеров-Урбанец, Л. Збегень-Маціонг (Польща), Н. Александрова, Т. Дікінсон, Т. Люцей, В. Маслова, А. Рубенштейн, Й. Сторнет і Х. Ванкель (США), Т. Кудрявцева, О. Айгістова, Е. Мошняга, І. Томилов (Росія).

Питаннями підготовки вітчизняних фахівців туристичної галузі займалися Л. Лук'янова, М. Скрипник, Г. Цехмістрова, В. Федорченко, Н. Фоменко, В. Цибух, Г. Щука, Н. Ничкало, С. Сисоєва, Л. Донченко, Н. Гостева, В. Банько, В. Гончаров, В. Двоєзерська, В. Дубницький, Л. Забуранна, Л. Федулова.

Досвід підготовки майбутніх агентів з організації туризму у ПТНЗ вивчали Л. Козак, Л. Хомич, Л. Паламарчук, Н. Мартинова, В. Лозовецька, Л. Грибова, Л. Гусечко, Н. Мартинова, О. Оліферчук.

Питаннями інформаційно-аналітичної компетентності займалися В. Ягупов, Л. Петренко, В. Свистун, Н. Величко, І. Савченко.

Разом з тим проблема інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх агентів з організації туризму у ПТНЗ залишається недостатньо висвітленою.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Доцільно зазначити, що розвиток вітчизняного туристичного бізнесу має свої проблеми. «В Україні практично не застосовуються туристичні технології, які в розвинутих країнах набули ознак повсякденної ужитковості: електронні інформаційні довідники готелів, транспортних маршрутів і туристичних фірм з переліком і вартістю послуг, які ними надаються; у світі практично всі довідники з туризму випускаються в електронному, а більшість — у Internet-форматах, що дає їх користувачам можливість бронювати місця в готелях і на транспортні послуги у режимі реального часу — «on-line», — зауважує О. Бондарук [1].

Фахівці туристичної галузі мають досконало володіти Internet-технологіями, впевнено працювати у комп'ютерному середовищі, уміти аналізувати отриману інформацію, мати навички аналітичного мислення.

За визначенням Л. Петренко «інформаційно-аналітична компетентність — частина професійної компетентності в певній предметній галузі, що визначає готовність і здатність особи

до розв'язання професійних знань у соціально-економічній сфері за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій» [4]. Інформаційно-аналітичну компетентність майбутніх агентів з організації туризму ми розуміємо як складову їхньої професійної компетентності.

Таким чином, навчальний процес системи професійно-технічної освіти туристичної галузі повинен бути спрямованим на формування інформаційно-аналітичної компетентності фахівців цієї галузі.

Мета статті — розкрити можливості формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх агентів з організації туризму під час вивчення предмета «Інформаційні технології».

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідно зазначити, що вплив інформаційних технологій на туристичну галузь є досить високим. Нині агент з організації туризму має:

- вміти використовувати програми пакету Microsoft Office;
- розв'язувати практичні завдання за допомогою комп'ютерної та офісної техніки;
- створювати різноманітні презентації;
- розробляти віртуальні екскурсії;
- складати електронні довідники для туристів;
- працювати з Web-ресурсами.

Перелік таких умінь забезпечує зв'язок між потребами сучасного туристичного ринку та змістом професійної освіти.

Саме уроки інформаційних технологій мають за мету сформувати в учнів уявлення про сучасне використання інформаційних технологій у туризмі, навчити їх працювати із сучасною комп'ютерною та оргтехнікою, прищепити навички роботи з пакетами програм для туристичних фірм. Комп'ютер повинен стати першим помічником для фахівця туристичної галузі.

Однією з дисциплін, на якій формуються професійні навички майбутнього агента з організації туризму, є інформаційні технології. На вивчення цього предмета передбачено 17 годин.

Аналіз програми з інформаційних технологій показав, що під час розробки Державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «Агент з організації туризму» абсолютно не враховувалися потреби сучасних фахівців туристичного бізнесу з володіння інформаційними технологіями.

Так, відповідно до Державних стандартів курсом «Інформаційні технології» передбачено вивчення наступних тем:

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на практичні роботи
1.	– Використання інформаційних та комп'ютерних технологій на виробництві	4	2
2.	– Системи управління на основі комп'ютерних технологій	4	2
3.	Глобальна комп'ютерна мережа	9	8
	Всього годин:	17	12

Проведені нами дослідження показали, що тільки тема «Глобальна комп'ютерна мережа» передбачає вивчення основних напрямків використання Інтернету в туристичній діяльності, формування навиків роботи з туристичними серверами. Теми «Використання інформаційних та комп'ютерних технологій на виробництві» та «Системи управління на основі комп'ютерних технологій» абсолютно не відповідають освітньо-кваліфікаційній характеристиці випускника професійно-технічного навчального закладу з професії «Агент з організації туризму».

Так, наприклад, відповідно до Державних стандартів зміст дисципліни «Інформаційні технології» включає наступні питання:

1. Числове програмне управління та його різновиди (локальні системи, супервізорне

управління, пряме числове управління).

2. Роботизація та автоматизація виробництва на основі електронно-обчислювальної техніки — основа інтенсифікації виробництва.

3. Поняття про мікропроцесори, контролери та логічні елементи. Елементна база сучасних комп'ютерів.

4. Функціональна схема мікропроцесора. Основний алгоритм роботи мікропроцесора.

5. Пристрої зв'язку з об'єктами управління та їх класифікація за визначенням та принципом дії.

6. Датчики, їх визначення. Статичні характеристики датчика та його чутливість. Класифікація датчиків за видом входних неелектричних величин: механічних, теплових, оптичних.

7. Датчики переміщення, тиску, температури, частоти.

8. Виконавчі механізми. Приводи: електричний, електромагнітний [3].

Як бачимо, перед системою професійно-технічної освіти стоїть нагальна проблема доопрацювання Державних стандартів з професії «Агент з організації туризму».

На вимогу сучасності за керівництвом Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Вінницькій області на базі ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг» розроблено експериментальні програми з інформаційних технологій з професії «Агент з організації туризму», які проходять апробацію з початку 2013-2014 н.р.

Експериментальна програма з інформаційних технологій з професії «Агент з організації туризму» включає теми:

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Вплив інформаційних технологій на розвиток туристичного бізнесу	2	
2.	Використання програм Microsoft Office у туристичній галузі	7	6
3.	– Використання Internet-технологій в туризмі	8	6
	Всього годин:	17	12

Аналізуючи представлену програму, можна зазначити, що на уроках інформаційних технологій учні мають можливість вивчити питання автоматизації процесів планування, обліку й управління основних напрямків діяльності туристичної фірми, розглянути приклади використання пакета Microsoft Office у роботі агента з організації туризму.

Особливої уваги заслуговує тема «Використання Internet-технологій в туризмі», до якої входить вивчення наступних питань:

1. Напрями використання Інтернету в туристичній діяльності. Характеристика туристичних серверів.

2. Електронна комерція в туризмі. Пошукові системи. Електронні туристичні довідники і каталоги. Internet-майданчики. Сучасні технології бронювання та резервування. Електронні системи продажів турів.

У процесі опанування теми учням пропонується виконати практичні роботи:

– «Отримання оперативної інформації про країни, визначні місця та туристичні послуги» (2 год.);

– «Робота з системами бронювання, резервування»;

– «Формування туру та придбання туристичної путівки».

Упровадження цих тем у навчальний процес згідно з Державним стандартом дозволяє учням вивчати вітчизняний та зарубіжний ринки туристичних послуг, характеристики обертів туристичної індустрії та робити аналіз змісту, вартості, особливостей послуг готелів, музеїв, транспортних підприємств, що у свою чергу призводить до формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх агентів з організації туризму.

Висновки. Запропонована програма полегшує засвоєння навчального матеріалу, поглиблює знання учнів з сучасних комп'ютерних технологій, підвищує пізнавальний інтерес, формує навички практичного застосування отриманих знань.

Результати моніторингу якості знань учнів, що навчаються за професією «Агент з організації туризму», свідчать, що середній бал з предмета «Інформаційні технології» зріс з 6,1 до 7,3, а якість знань — з 45 % до 64 % (рис. 1, 2).

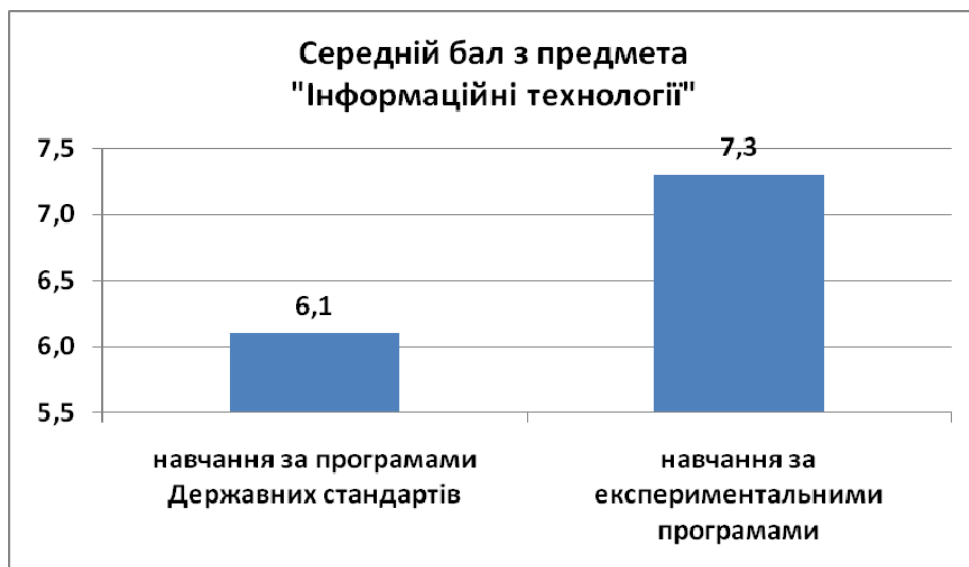

Рис. 1. Середній бал з предмета «Інформаційні технології»

Рис. 2. Високий та достатній рівень знань з предмета «Інформаційні технології»

Вивчення предмета «Інформаційні технології» відповідно до розробленої програми дозволяє майбутнім фахівцям суттєво скоротити час на обслуговування клієнтів, забезпечити резервування в режимі он-лайн, знизити собівартість послуг, оптимізувати формування маршруту туристів за ціною, часом польоту та іншими завданнями, значно підвищити якість туристичних послуг.

Узагальнюючи викладене, можна зазначити, що важливим елементом формування інформаційно-аналітичної компетентності є інноваційний підхід до викладання предмета

«Інформаційні технології». Саме тому підготовка майбутніх агентів з організації туризму повинна базуватися на впровадженні оновлених програм з інформаційних технологій.

Література:

1. Int-konf.org Наукові конференції [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://int-konf.org/konf112013/594-bondaruk-o-v-levicka-v-problemi-rozvitku-turistichnoyi-ndustryi-v-ukrayin.html>
2. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/707-2011-p>
3. Державний стандарт професійно-технічної освіти з професії «Агент з організації туризму» — К.: , 2006.
4. Інститут професійно-технічної освіти НАПН України [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.ipto.kiev.ua/files/upravlinnya/petrenko/petrenko3/petrenko3.pdf>
5. Козловський Є. «Державне регулювання та підтримка розвитку туризму в Україні: досвід країн Центральної та Східної Європи // Актуальні проблеми внутрішньої політики» — 2004. — Вип. 4. — С. 209—218.
6. Туризм в Україні. Статистичний збірник. — К., 2006.

У статті обґрунтовано необхідність формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх агентів з організації туризму. Проведено аналіз основних проблем при викладанні предмета «Інформаційні технології» відповідно до Державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «Агент з організації туризму». Визначено нові підходи до формування інформаційно-аналітичної компетентності на прикладі впровадження та апробації експериментальної програми з предмета «Інформаційних технологій».

Ключові слова: туристична галузь, інформаційно-аналітична компетентність, експериментальна програма, інформаційні технології, Державний стандарт професійно-технічної освіти.

В статье обоснована необходимость формирования информационно-аналитической компетентности будущих агентов по организации туризма. Проведен анализ основных проблем при преподавании предмета «Информационные технологии» в соответствии с Государственным стандартом профессионально-технического образования по профессии «Агент по организации туризма». Определены новые подходы к формированию информационно-аналитической компетентности на примере внедрения и апробации экспериментальной программы по предмету «Информационные технологии».

Ключевые слова: туристическая отрасль, информационно-аналитическая компетентность, экспериментальная программа, информационные технологии, Государственный стандарт профессионально-технического образования.

The article tells about the necessity of forming research and information competence of future travel agents. It is conducted the analysis of basic problems at teaching the subject «Information technologies» in accordance with the State standard of vocational education of the profession «Travel Agent». The author determines new approaches to forming research and information competence on the example of introduction and approbation of the experimental program of the subject «Information technologies».

Key words: tourist industry, research and information competence, experimental program, information technologies, State standard of vocational education.

УДК 377.1

М.Л. Ростока
г. Киев, Украина

ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧЕТЧИКОВ ПО РЕГИСТРАЦИИ БУХГАЛТЕРСКИХ ДАННЫХ

Постановка проблемы. Первые попытки применения технологического подхода в практике отечественного образования и обучения сделали около двадцати лет назад Т. Ильина и М. Кларин при анализе зарубежного опыта. Однако в настоящее время представителей традиционной педагогики вводит в заблуждение производственный термин «технология». Ее понимают как процесс с гарантированным результатом, что, на первый взгляд, трудно